

УДК 336

І.Г. Химич, к.е.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ФІНАНСОВІ РИЗИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

I.G. Khymych, Ph.D., Assoc. Prof.

FINANCIAL RISKS IN THE ENTERPRISE

Відомо, що діяльність підприємств залежить як від зовнішніх, так і від внутрішніх факторів. Якщо зовнішні фактори інколи важко спрогнозувати чи передбачити, то вплив внутрішніх – можливо або мінімізувати, або, взагалі ліквідувати. До внутрішніх факторів впливу на діяльність підприємств варто віднести, перш за все, фінансові, які можна вважати, так званими, фінансовими ризиками. Основні види фінансових ризиків відображено на рис. 1.

Чому саме вплив фінансових ризиків є надзвичайно важливим для діяльності підприємств? Та, тому, що жодна фірма, організація чи підприємство не спроможні існувати без належного рівня як фінансування, так і самофінансування.

Для того, щоб визначити на скільки значним є вплив даних ризиків на діяльність підприємства, необхідно провести спочатку оцінку фінансового стану підприємства, тобто дослідити в динаміці зміни результатів фінансових показників.

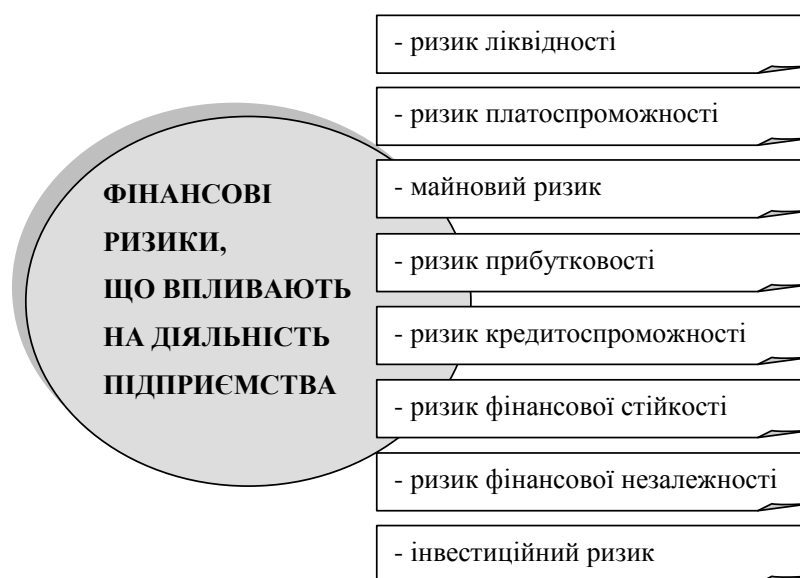

Рис. 1. Фінансові ризики, що впливають на діяльність підприємства

Примітка: сформовано автором самостійно

На наступному етапі визначення впливу ризиків, потрібно здійснити діагностику ймовірності настання банкрутства на підприємстві, на основі моделей прогнозування банкрутства, які включають сукупність важливих фінансових показників та відображають їх степінь впливу.

Існує багато різноманітних моделей для здійснення прогнозу ймовірності настання банкрутства підприємства [1; 2], запропонованих як західними, так і вітчизняними науковцями. До основних із них відносяться:

1. Двофакторна модель Альтмана:

$$Z = -0,3877 + 1,0736 \times X_1 + 0,0579 \times X_2; \quad (1)$$

де Z – рівень ймовірності банкрутства; $-0,388$; $1,0736$; $0,0579$ – константи; X_1 – коефіцієнт покриття; X_2 – коефіцієнт фінансової залежності.

2. П'ятифакторна модель Альтмана:

$$Z = 1,2 \times X_1 + 1,4 \times X_2 + 3,3 \times X_3 + 0,6 \times X_4 + 0,999 \times X_5; \quad (2)$$

де Z – рівень ризику банкрутства; $1,2$; $1,4$; $3,3$; $0,6$; $0,999$ – константи; X_1 – частка оборотних активів у їхній загальній величині; X_2 – рентабельність активів; X_3 – рентабельність активів розрахована; X_4 – коефіцієнт покриття за ринковою вартістю власного капіталу; X_5 – рентабельність активів.

3. Модифікована п'ятифакторна модель Альтмана:

$$Z = 0,717 \times X_1 + 0,847 \times X_2 + 3,107 \times X_3 + 0,42 \times X_4 + 0,998 \times X_5; \quad (3)$$

де X_4 – відношення балансової вартості акцій до позикового капіталу.

4. Модель Ліса:

$$Z = 0,063 \times X_1 + 0,092 \times X_2 + 0,057 \times X_3 + 0,001 \times X_4; \quad (4)$$

де X_1 – відношення оборотного капіталу до всіх активів; X_2 – відношення прибутку від реалізації до всіх активів; X_3 – відношення нерозподіленого прибутку до всіх активів; X_4 – відношення власного капіталу до позикового капіталу.

5. Модель Теффлера:

$$Z = 0,53 \times X_1 + 0,13 \times X_2 + 0,18 \times X_3 + 0,16 \times X_4; \quad (5)$$

де X_1 – відношення прибутку від реалізації продукції до короткострокових зобов'язань; X_2 – відношення оборотних активів до зобов'язань; X_3 – відношення короткострокових зобов'язань до всіх активів; X_4 – відношення власного капіталу до позикового капіталу.

Література:

1. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник / О.О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2003. – 578 с.
2. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: Навч. посібник / О.О. Шеремет. – К.: Кондор, 2005. – 395 с.